

Nye Aarhus-historier

På Den Danske Scenekunsts skole mødes skuespillere og dramatikere i et tæt samarbejde allerede meget tidligt deres uddannelse. De er 'De nye'.

Vi skal stå sammen

"Vi får kun gennemført noget ved at stå sammen. Ingen giver os noget," sagde DSF-formand Benjamin Boe Rasmussen på årets generalforsamling.

Modelteatret tilbage

Kom med på opdagelse bag kulisserne i modelteatret, der tidligere var kolossalt populært. Martin Spang Olsen har fundet dem frem og støvet dem af.

#04 2019

MAGASINET

SCENELIV

SANG • DANS • TEATER • FILM / UDGIVET AF DANSK SKUESPILLERFORBUND

Tema:

Sikkerheden halter på film og teater

SEKRETARIAT FOR DANSK SKUESPILLERFORBUND OG FILMEX

SILVER
PurePrint® by KLS
Produceret 100 % biobaseret
af KLS PurePrint A/S

No. 001
KLIMA-NEUTRAL
TRYKSAG

SCENELIV udgives af Dansk Skuespillerforbund og udkommer 8 gange årligt.
Oplag: 2.700 eks. - Abonnement: 425 kr. årligt

MAGASINET SCENELIV

Dansk Skuespillerforbund,
Tagensvej 85, 3. sal
2200 København N
Telefon: 33 24 22 00
Mandag-fredag 9-12 og 13-15.
dsf@skuespillerforbundet.dk
www.skuespillerforbundet.dk

Artikler, læserbreve og lign. sendes til:
jwj@skuespillerforbundet.dk
Redaktion:
Jacob Wendt Jensen (redaktør)
Benjamin Boe Rasmussen (ansvarshavende)

Annoncer sendes til: Jette Rydder
jr@skuespillerforbundet.dk
(Debatindlæg, anmeldelser, mindeord osv. må
maks. fylde 2800 anslag inkl. mellemrum)

Tryk: KLS Grafisk Hus
Design: FXA

ANNONCEPRISER OG FORMATER (b x h)

Helside annonce (170 x 270) 9.000 kr.
Bagsiden (190 x 260 + beskæring) 9.000 kr.
2/3 side annonce (170 x 192) 6.500 kr.
1/2 side annonce (170 x 133) 5.000 kr.
1/3 side annonce - horisontal (170 x 60) 2.500 kr.
1/3 side annonce - vertikal (54 x 270) 3.500 kr.
Visitkort-annonce (83 x 58) 700 kr.
(maks. 400 anslag inkl. mellemrum)
Medlemsannoncer (83 x 58) 350 kr.
(maks. 400 anslag inkl. mellemrum)

Annoncemateriale skal afleveres i pdf-format.
Alle priser tillægges moms.

Særlige annoncønsker:
Kontakt Jette Rydder - tlf. 33 24 22 00

DSF'S BESTYRELSE

Benjamin Boe Rasmussen (formand), Anne Voigt Christiansen, Christian Gade Bjerrum, Christine Exner, Jakob Fauverby, Johanne Nørregård-Nielsen, Kirstine Hedrup, Linnea Voss, Magnus Bruun, Maria Hanke, Max-Emil Nissen, Peder Holm Johansen, Philippa Cold, Rebekka Lund, Søren Bang Jensen, Jakob Sværre Juhl (suppleant).

DSF'S SEKRETARIAT

Formand: Benjamin Boe Rasmussen
Sekretariatschef: Anna-Katrine Olsen
Vicesekretariatschef: Kim Hansen
Chefjurister:
Maj Hagstrøm og Magnus Homann Poulsen
Juridiske konsulenter: Morten Lisby og Benete Benned Jensen
Socialkonsulent: Nanna Møller
Sekretær: Hanne Arlund
Kursuskoordinator: Karin Iwersen
Sekretær for formand og sekretariatschef: Tine Fangel
Regnskabschef og Filmex: Heidi Holm Madsen
Webmaster og Filmex: Jette Rydder
Håndbog og Filmex: Kristine Staffeldt
IT-manager og Filmex: Sengul Kaya-Mortensen
IT-support og Filmex: Kasper Grande
Filmex: Dorte Wriedt
Reception: Mette Kaiser
Kommunikationsmedarbejder: Katrin N. von Linstow
DSF Studio: Anne-Mette S. Saugsbjerg

DEADLINE TIL NÆSTE NUMMER: 5. AUGUST 2019

Snyd ikke dig selv for 13.489 kr., når du bliver færdiguddannet til sommer

Vil du have ret til dagpenge, når din uddannelse slutter, så husk:

1. Du skal give din a-kasse besked om, hvornår du har din afgangsfest senest 14 dage efter forestillingen. Send FTFa en Uddannelsesafslutning. Du finder den på tastselv.ftfa.dk under menuen Studerende.
2. Har du ikke et job lige efter din afgangsfest, så meld dig som ledig på jobcentrets hjemmeside jobnet.dk. Tilmeld dig dagen efter din afgangsfest.
3. For at få dagpenge skal du også melde dig ledig på FTFa's selvbetjeningside tastselv.ftfa.dk, så a-kassen ved, at du skal have dagpenge. Send en ledighedserklæring, som du finder i menuen Ledig. Tryk på Meld dig ledig.

Har du været medlem af en a-kasse i et år, når du bliver færdig, kan du få dagpenge dagen efter din afgangsfest. Har du ikke været medlem i et år, kan du få dagpenge en måned efter.

Copydan stævner den danske stat for 600 mio. kr.

Bestyrelsen for Copydan KulturPlus, der repræsenterer skabende og udøvende kunstnere samt musik- og tv/film-producenter, har besluttet at tage retlige skridt mod den danske stat for brud på EU-retten. Gennem en årrække har Folketinget ifølge Copydan KulturPlus undladt at gennemføre en korrekt implementering af EU's Infosoc-direktiv.

Den mangelfulde implementering har haft væsentlige negative økonomiske konsekvenser for danske kunstnere og kulturproducenter. Direktivets formål er at sikre, at borgere i EU lovligt kan foretage privatkopiering af musik, film, tv mv. Copydan KulturPlus har gennem en årrække forgæves arbejdet for, at staten implementerede direktivet korrekt. Da det stadig ikke er sket, er der nu rejst et erstatningskrav for de beløb, som rettighedshaverne hidtil er gået glip af. Samtidig er der indgivet en klage til EU-Kommissionen for at sikre, at staten tager skridt til at indføre direktivet korrekt i dansk lovgivning.

Fødselsdage

Frank Rubæk	12. juni	50 år	Thomas Milton	26. juli	50 år
Elisabeth Befrits	12. juni	75 år	Erwin Anton Svendsen	29. juli	85 år
Lotte Heise	12. juni	60 år	Rasmus Haxen	29. juli	60 år
Trine Pallesen	19. juni	50 år	Lotte Tænner	2. august	50 år
Ditte Gråbøl	22. juni	60 år	Tom Jacobsen	4. august	70 år
Lukas Hassel	7. juli	50 år	Tom Rosendal	6. august	60 år
Jan Hertz	8. juli	70 år	Else Marie Laukvik	8. august	75 år
Michael Bracegirdle	9. juli	50 år	Susanne Lange	10. august	70 år
Ole Birger Hansen	14. juli	50 år	Anne Suppli	16. august	50 år
Poul Elming	21. juli	70 år	Ove Pedersen	18. august	80 år
Johan Reuter	21. juli	50 år	Albert Jørgen Wichmann	25. august	70 år
Ulla Elvi Sell	22. juli	70 år	Jacob Stage	26. august	50 år
Lene Maimu	24. juli	75 år	Lars Ranthe	26. august	50 år

#04 2019

TEMA: SIKKERHEDEN HALTER PÅ FILM OG TEATER

4-11

En ny undersøgelse blandt Dansk Skuespillerforbunds medlemmer viser, at der, trods øget opmærksomhed på sikkerhed i både film og teater, stadig er plads til forbedringer. Blandt konklusionerne er for eksempel følgende: Små ti procent af de adspurgte er kommet til skade ved tv- og filmarbejde de seneste fem år, mens det for godt og vel 26 procents vedkommende er sket på et teater. Kun hver femte af de tilskadekomne på teatrene indberettede deres skade til Dansk Skuespillerforbund. Morten Lisby, jurist i DSF, kalder undersøgelsens tal for "skræmmende" og uddeler gode råd.

GENERALFORSAMLING MED SOLIDARITET OG DISKUSSIONSLYST

12

Efter et år som formand var beskeden klar fra Benjamin Boe Rasmussen: "Hvis vi skal have indflydelse og ændre noget, skal vi stå sammen og udvise styrke. Vi skal samarbejde med branchen om at sikre ophavsretten og komme MeToo og det uhensigtsmæssige arbejdsmiljø til livs. Og det kan kun ske ved, at vi står sammen. Alle sammen." Budskabet blev mødt med store klapsalver af de mere end 100 medlemmer, der var mødt på generalforsamlingen 26. maj i DGI-Byen. En dag der var præget af latter, solidaritet og stor diskussionslyst.

MØDER MELLEM UNGE SKUESPILLERE OG DRAMATIKERE

14

På Den Danske Scenekunstsskole i Aarhus får skuespillere og dramatikere lov til at arbejde tæt sammen, allerede inden de er færdiguddannede. Sceneliv har mødt tre af de par, der har samarbejdet under overskriften 'De nye'. De kommer til orde både i tekst og billeder. En af dramatikere siger blandt andet om samarbejdet: "Vi har lært at bruge hinanden til at skabe nye fortællinger, og vi har haft tre år, hvor vi har snakket enormt meget om fed kunst. Vi har haft en kontinuerlig samtale og udviklet et fællessprog. Både i arbejdet og bagefter på bar."

MODELTEATRET KAN MERE END VI TROR

16

Martin Spang Olsen er modelteaternør, og han fik hele sin familie med på at lege med. Legen blev også til flere udsendelser, der bliver vist på DK4 i løbet af året. I en artikel i Sceneliv fortæller han om, hvordan danske Alfred Jacobsen fra slutningen af 1800-tallet og frem skabte nogle af verdens flotteste modelteatre, og hvordan vi stadig kan få noget ud af dem i dag. Og hvordan man i modelteatret kan få afløb for både manuskriptskrivning, male- og tegnetalenter, musik, lyseffekter og skuespil. I en tidsalder hvor den elektroniske underholdning ofte har taget magten i familien.

FORSIDEFOTO: Henning Hjorth.

Foto: Jacob Sune

4

Foto: Kasper Witte/BrunoJantzen

12

Foto: Simon Jeppesen

14

Foto: Martin Spang Olsen

16

TEMA

Sikkerheden halter på film og teater

Stadig forbløffende mange, der ikke indberetter skader

En ny undersøgelse blandt Dansk Skuespillerforbunds medlemmer viser, at der er tre gange så mange skader på teatret som på film og tv. Samtidig indberetter alt for få skuespillere deres skader, og det kan gøre deres sager svagere på langt sigt. "Undersøgelsen er bekymrende og sine steder skræmmende," siger DSFs jurist Morten Lisby, selvom der de seneste to år har været øget fokus på sikkerhed.

Af Jacob Wendt Jensen

Jurist Morten Lisby fra Dansk Skuespillerforbund følte sig overbevist om, at der på både teatre og tv- og filmproduktioner i dag var en øget opmærksomhed på sikkerhed, der hvor skuespillere arbejder. Især efter Bodil Jørgensens ulykke på en 'Far til fire'-film i 2014 og Søren Sætter-Lassens ulykke på Det Kongelige Teater samme år. Men han er villig til at revidere sin holdning efter en ny undersøgelse, hvor 371 DSF-medlemmer har svaret.

"De to sager gav et stort fokus på sikkerhed, og der blev sat skub i tingene både hos producenter og skuespillere. Desværre kan situationen alligevel stadig blive meget bedre, når det gælder producenterens holdning. Og der er angiveligt også stadig skuespillere, der ikke viger tilbage for at overtage stuntmændenes arbejde. Det vil jeg gerne fraråde," siger Morten Lisby.

Skuespillerne tror også selv, at det står bedre til end for to år siden. Knap 26 procent mener, at det står bedre til med sikkerheden i tv- og filmbranchen, hvor kun en procent mener det står dårligere til. Knap 24 procent mener, at det står bedre til på teatrene, mens knap tre procent svarer, at det står dårligere til.

Grib telefonen, hvis knoglen knækker

Tallene fra undersøgelsen taler imidlertid deres eget bekymrende sprog. Små ti procent af de adspurgte er kommet til skade ved tv- og filmarbejde de seneste fem år, mens det for godt og vel 26 procents vedkommende er sket på et teater. Kun hver femte af de tilskadekomne på teatrene indberettede deres skade til Dansk Skuespillerforbund, mens hver fjerde af dem, der var kommet til skade ved arbejdet i tv og film, gjorde det samme.

"I forhold til antallet af skader er antallet af indberetninger til Dansk Skuespillerforbund bekymrende lave. Jeg havde troet, at mange flere ville indberette deres skader. Simpelt hen fordi det er en god ide på flere planer. Jeg vil til enhver tid anbefale, at man ringer til os for en sikkerheds skyld. Et brud er i langt de fleste tilfælde, noget der heler henad vejen, men hvis der nu skulle opstå komplikationer senere hen, og man ikke har anmeldt skaden inden for et år efter ulykken skete, så bortfalder garantien," siger Morten Lisby.

Har man til gengæld fået skaden anmeldt til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, det gamle Arbejdsskadestyrelsen, kan man genoptage sagen i 30 år efter. For eksempel hvis der er opstået svær gigt, hvor der har været et brud.

"Det er også en god ide at indberette en skade, fordi man så lige kan vende sagen med sit forbund. Måske har den skadede ret til at få refunderet nogle behandlingsudgifter. I Dansk Skuespillerforbund kan man få en snak om skaden og en anbefaling af, hvordan man skal gebærde sig videre hen. Hvis ikke man sørger for at tage til lægen hurtigt og får bevis på, at der er sket noget en bestemt dag, kan det være svært at bevise senere. I det hele taget har man en dårligere sag, jo længere man venter, fordi modparten så kan stille spørgsmål ved, om skaden var særlig alvorlig i første omgang," forklarer Morten Lisby.

Bange for at brokke sig

For at der kan materialisere sig en sag ud fra en ulykke, skal ens skade typisk være på niveau med en menisk eller et korsbånd, der er røget. En forstuvet ankel eller et mindre brud er ikke nok, hvor et mere kompliceret brud godt kan være det.

"I øjeblikket ligger der kun tre aktive sager på mit bord, og der ville ligge langt flere, hvis alle skuespillere ringede til mig," siger Morten Lisby.

Men hvorfor indberetter skuespillerne ikke flere skader, når de nu har pådraget sig dem? Tallene ligger på mellem 19 og 26 procent.

"De lave tal kan fortolkes på den led, at det er svært for skuespillerne at råbe op på film, tv eller teater. Det er simpelthen svært at føle, at man står og er den, der stopper maskineriet. Sidste sommer havde jeg en sag om et stykke, der blev opført et sted i København. Jeg ringede producenten op og blev forsikret om, at man da sagtens kunne sige fra, hvis man var nervøs for sikkerheden. Men det var bare ikke den oplevelse, skuespillerne gik rundt med. De skulle for eksempel selv flytte rundt på noget af sceneteknikken. Skuespillerne tør ofte ikke bemærke, når der er noget galt, fordi de ikke kan få sig selv til at stoppe en stor maskine, og de ikke vil være kendt som den, der brokker sig i et ensemble," siger Morten Lisby.

I nyere tid har han også oplevet bekymring om en trappe i opførslen af 'Hamlet' på Det Kongelige Teater, så usikkerhed kan opstå alle steder, store som små.

Skræmmende høje tal

Tæller man de tre kategorier bestående af *Meget ofte*, *Oft*e og *Sommetider* sammen i svarene på følgende spørgsmål: "Hvor ofte er du i tvivl om din eller kollegers sikkerhed i forbindelse med tv- og filmoptagelser?", får man en andel på godt og vel 45 procent. Og hele 65 procent når samme spørgsmål gælder teater.

Med andre ord er op mod to tredjedele af skuespillerne på teatrene af og til eller oftere bekymret for sikkerheden. Det er et bekymrende højt tal.

"Jeg vil endda kalde det for et skræmmende højt tal og det er alt for højt. Det overrasker mig, og det virker voldsomt på mig," siger Morten Lisby, jurist i Dansk Skuespillerforbund.

SAFETY CURTAIN

FIRE GODE RÅD FRA JURISTEN

1

Sig fra i situationen

Udtryk din tvivl og bekymring, hvis du har en sådan i forhold til sikkerheden. I det mindste får man vendt situationen. Måske har producenten overset noget.

2

Tal med tillidsrepræsentant eller arbejdsgiver

Søg råd hos de ansvarlige på settet eller tal i første omgang med skuespillere, der har mere erfaring, end du selv har.

3

Dansk Skuespillerforbund

Ring til DSF, hvis du er i tvivl om noget. Hvis det er for svært selv at sige fra, kan forbundet også ringe til en producent for dig og forsøge at udrede sagerne.

4

Når skaden er sket

Gå til din egen læge, derefter til DSF og hvis de vurderer, at det er rimeligt, så videre til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES).

Scenekunstnere har ØGET RISIKO FOR ARBEJDSKADER

Fordi dansere, skuespillere og andre scenekunstnere bruger deres kroppe som arbejdsredskab, er de en udsat gruppe i forhold til arbejdsskader både under prøveforløb og forestillinger. De er yderligere udsat på den måde, at mange arbejder som freelancere og derfor ikke er dækket af en arbejdsgiver, når deres kontrakt udløber. Sceneliv har talt med en freelance-danser, der på egen krop har oplevet et arbejdsskadeforløb og spurgt en jurist om, hvad man skal gøre, hvis man som scenekunstner får en arbejdsskade.

Af Kat. Sekjær

Scenekunstnere, især dansere, har en øget risiko for arbejdsskader i forhold til andre arbejdstagergrupper, fordi de bruger kroppen som primært redskab i et fysisk krævende arbejde. Men til forskel for andre lønmodtagere, der er fastansatte, er mange scenekunstnere freelancere eller projektansatte, og derfor er de ikke sikret på samme måde. Med andre ord skal særligt freelance-scenekunstnere være opmærksomme på, hvordan de er sikrede, hvis de kommer til skade. Pådrager de sig en skade, kan det få alvorlige følger. Både for deres arbejdsliv og i afgørelsen af hvem, der skal betale regningen.

Skadet under prøveforløb og forestilling

For musicalperformer Anita Holm, fik det store konsekvenser, da hun i 2015 pådrog sig to alvorlige skader under en produktion, hvor hun blev løftet og ikke selv kunne påvirke situationen. Den første resulterede i forstuede ledbånd fra nedre ribben på både for- og bagside, så hele brystkassen stak ud, fortæller hun:

“Det tog fem måneder, før smerterne gik over, men jeg kunne stadig arbejde delvist. Da skaden skete i et prøveforløb, kørte vi tre uger uden løft, og siden blev det taget op igen med modifikationer.”

Skade nummer to skete under en forestilling. Her skadede Anita Holm alle ledbånd fra haleben til siddeknogler og fra korsben til lårbensknogler. Og dét var slemt. Hun

bad sin arbejdsgiver om behandling og fik efterfølgende behandling af kiropraktor og fysioterapeut. I den første tid var smerterne imidlertid så voldsomme, at kiropraktoren ikke turde behandle:

“Produktionen flyttede, og der kom en anden kiropraktor på, og var der indtil efter produktionen. Så var der ikke mere behandling, og så er man på egen hånd,” forklarer Anita Holm. Men hun var stadig skadet og kunne ikke sidde uden smerter:

“Jeg fik anbefalet en tredje kiropraktor, og det var en, der endelig behandlede skaden, som den skulle. Det gjorde rigtig ondt, men det hjalp. Det tog halvandet år, før jeg kunne sidde ned i en time og et kvarter. Det vil sige, at alle flyrejser og bilrejser blev en pine, og jeg skulle sidde med skiftende vægt for at kunne holde det ud – og sidde på speciel siddepude. Selv biografter og middage blev påvirket af det.”

Arbejdsskadestyrelsen afviser

Anita Holm var ikke i tvivl om, at hun havde pådraget sig en arbejdsskade. Hun henvendte sig til sin arbejdsgiver, udfyldte en arbejdsskades anmeldelse og indsendte den til Arbejdsskadestyrelsen, i dag kendt som Arbejdsmarkedets Erhvervssikring. Her vurderer man, hvorvidt der er tale om en arbejdsskade og træffer afgørelser efter arbejdsskadeloven. I Anita Holms tilfælde blev skaden afvist:

“Der kom et afslag, og jeg kunne læse ud af deres begrundelse for afslaget, at de ikke havde forstået, hvad der overhovedet var foregået. Jeg havde ikke selv været skyld i skaderne – og de var jo sket på arbejdspladsen. Men hvordan fik man beskrevet nøjagtigt, hvordan skaden var sket, til folk der ikke så mig, og som måske slet ikke kender til dans? Det er supersvært at beskrive den konkrete bevægelse. I retrospekt skulle jeg have haft både fysioterapeuter og en kiropraktor til at lave lange, grundige beskrivelser,” siger Anita Holm.

Hun gik til skuespillerforbundet, og derigennem fik hun en advokat via FTF, og sagen blev anket. Selvom hendes kiropraktor foretog en otte sider beskrivelse af hendes skade og sendte med, hjalp det ikke:

“Han forbereder mig på, at det bliver svært at få afgørelsen omstødt. Og det er min største fejl i denne proces – at jeg ikke fik fagpersoner på fra starten, da jeg indsendte papirerne.”

Anita Holm forsøgte endvidere at dokumentere, hvad der skete ved at eftersende fotos af sin krop og ved at få kolleger til at vise løft på en videooptagelse. Arbejdsskadestyrelsen afviste igen med begrundelsen, at hendes smerter ved hofte og haleben måtte være opstået af noget andet, fortæller hun:

“De mente ikke, at jeg vil få *varige mén*. Det var en vigtig pointe, for så mente de ikke, det var en arbejdsskade. Og dermed fik man ikke kompensation – heller ikke for behandling. Sammenlagt tror jeg, jeg har brugt cirka 30.000 kr. på behandling.”

Man må selv forsikre sig

Det har været et langt forløb og en ærgerlig erkendelse, at man som danser selv må tage sine forholdsregler, fortæller Anita Holm, der i dag har tegnet en privat sundhedsforsikring:

“Derudover har jeg en heltidsulykkesforsikring. Men da Arbejdsskadestyrelsen har givet mig afslag, dækker den ikke.”

Hun mener ikke, at der i dag er tilstrækkelige sikkerhedsmæssige forhold for ansatte i teaterbranchen:

“Jeg har stået på scenen i tolv år og set ting ske. Der er ikke to produktioner, der er ens. Hvert teater har en sikkerhedsansvarlig, men det er ikke nok. Som det er nu, kan de ikke varetage sikkerheden til fulde, da de umuligt kan være fuldt opdateret og uddannet til alt, hvad instruktører, koreografer og medvirkende kan finde på i løbet af et prøveforløb. Desuden er det teatrets mand, som får løn af teatret, og som derfor kan føle sig presset til at få ting til at fungere. Og altså, vi er jo allesammen freelancere og prøver ting af i et prøveforløb. Som freelancer er det svært at finde grænsen for, hvad man kan og sikkerheden i det, man laver, dels fordi man har ja-hatten på, ikke vil være til besvær og også gerne vil tilbydes arbejde en anden gang.”

Lægefaglig dokumentation

Direkte adspurgt om, hvorvidt det kun er skader med varige mén, der kan betegnes som en arbejdsskade, og som derfor er dækket af forsikring, siger jurist i Dansk Skuespillerforbund Morten Lisby, at det altid er op til en individuel vurdering hos Arbejdsmarkedets Erhvervssikring. Han opfordrer til, at man altid med det samme søger læge, hvis man er kommet til skade. Det er nemlig ofte den lægefaglige vurdering, der er tungen på vægtskålen, når der tages stilling til, dels om skaden kan kategoriseres som arbejdsskade, og i hvilken grad den vil medføre varige mén:

“Hos Arbejdsmarkedets Erhvervssikring er de meget lydhøre over for lægeudtalelser, mens udtalelser fra for eksempel en fysioterapeut ikke bliver taget alvorligt i samme grad. Så sørg for at tage til lægen hurtigst muligt og få papir på, hvad der er sket. Ofte ser vi hos dansere, men også hos andre sportsudøvere, at de pådrager sig en skade, og fordi de jo er krigere, der vil deres arbejde så meget, så tager de måske smertestillende piller og fortsætter. Når de så et halvt år efter må erkende, at skaden er så slem, at de ikke kan holde det ud og derfor søger læge, så har de ikke noget bevis for, hvornår skaden faktisk skete. Så tag til læge og sig det. Så står det i det mindste i journalen.”

Rådfør dig med dit forbund

Derudover opfordrer han til, at man altid retter henvendelse til sit forbund, inden man sender en arbejdsskade-anmeldelse ind. Både fordi det er vigtigt at beskrive skaden korrekt i papirerne, men også fordi man her kan afklare, hvilke muligheder der er for det videre sagsforløb – for optagelse af arbejdsliv og for behandling af skaden. Alle scenekunstnere, der er ansat som lønmodtagere, er dækket af den lovpligtige arbejdsskadeforsikring. Det er arbejdsgiveren, som har pligt til at anmelde – senest inden for et år fra skaden. Skaden skal anmeldes til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES, www.aes.dk),

som indsamler og vurderer alle de relevante informationer om skaden, forklarer Morten Lisby:

“Det kan vi her i forbundet sagtens hjælpe vores medlemmer med. Det er en næsten automatiseret proces, og det er ikke noget, som vil give en plet på hverken danseren eller arbejdspladsen.”

Men ofte er scenekunstnere kun ansat som lønmodtagere i en begrænset periode. Morten Lisby forklarer, at hvis skuespillere på kontrakt kommer ud for en arbejdsskade, er de garanteret deres løn resten af kontraktperioden, men ikke udover det:

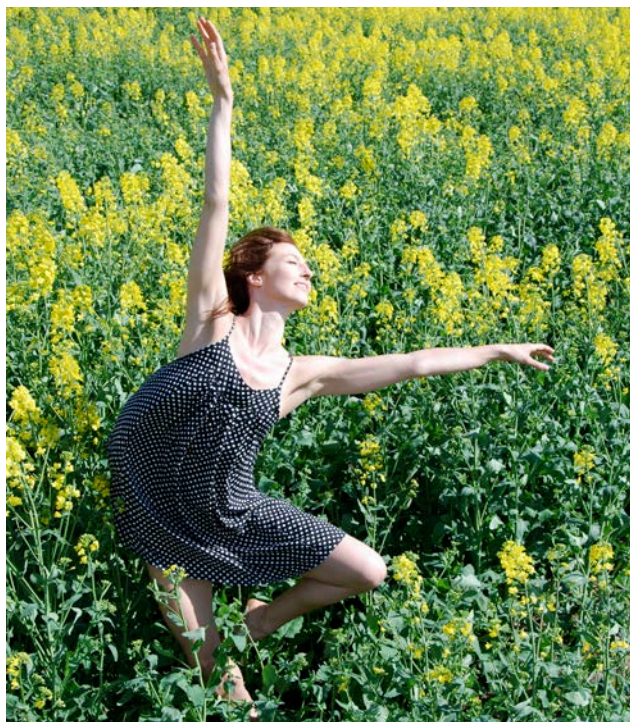
“Hvis man er uarbejdsdygtig, må man gå på sygedagpenge. Det dækker selvfølgelig ikke behandlingen hos kiropraktor eller fysioterapeut.”

Han medgiver derfor, at det kan være en god ide at tegne sin egen forsikring, særligt hvis man er freelancer:

“Der bør man nok tegne en heltidsulykkesforsikring, fordi man bruger meget af sin fritid på at træne. Man kan sige, at man lægger så mange interesselimer i sit arbejde udover det konkrete arbejde. Og her kan man også komme til skade. Hvis man er lønmodtager, er man dækket af arbejdsgiverne. Det er man ikke nødvendigvis som freelancer. Det er en konkret vurdering fra sag til sag. Og ofte er forsikringsselskaberne hurtigere end Arbejdsskadestyrelsen, hvor sagsbehandlingen sagtens kan tage et til to år.”

På spørgsmålet om, hvorvidt det er svært at få genoptaget en sag hos Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, siger Morten Lisby, at det er det ikke efter hans opfattelse:

“Vi ser ofte, at der er nye relevante oplysninger i en sag, eller at en sagsbehandling er gået lidt for hurtigt. Og der kan vi være med til at genoptage eller anke den. Ofte vil dansere og skuespillere være videre i deres arbejdsliv, når afgørelsen endelig foreligger, og måske orker de ikke at starte forfra. Men man kan sagtens genoptage en sag, der først er blevet afvist. Men det er et langsomt system og papirarbejdet er krævende. Der kan vi hjælpe.”

Musicalperformer Anita Holm mener ikke, at der er tilstrækkelige sikkerhedsmæssige forhold for ansatte i teaterbranchen. I 2015 pådrog hun sig to alvorlige skader under en produktion. Foto: Stine Bjerregaard Pedersen.

Fysioterapeuten, der holder danserne på tæerne

Fysioterapeut Karen Bonnesen har været fast tilknyttet Den Kongelige Ballet i 15 år. For dansere såvel som andre scenekunstnere er det vigtigt at få den korrekte behandling, hvis de bliver skadet, så de hurtigst og bedst muligt kan fortsætte deres arbejdsliv. Men det er også i det hele taget vigtigt at undgå skader.

Af Kat. Sekjær

Som fysioterapeut ved Den Kongelige Ballet er Karen Bonnesen vant til både at forebygge og behandle danseskader. Både balletdansere og moderne dansere er en gruppe af scenekunstnere, der, ligesom professionelle sportsudøvere, har øget risiko for skader:

“Det er balletdansere på eliteplan, jeg behandler. De har helt almindelige skader, så som forstuvede ankler og springerknæ, eller de kan have specifikke balletskader så som overbelastning af nogle af fodens muskler. Overbelastning af foden er ret specifik for balletdansere, men ellers har dansere skader, som man også ser hos andre elitesportsudøvere,” siger Karen Bonnesen og tilføjer at taget i betragtning af, at der på Den Kongelige Ballet er 75 dansere, der danser på fuld tid og på meget højt niveau, så er det ganske få, der er helt ude på grund af skader.

Brug din skade konstruktivt og positivt

Som fysioterapeut er hun med til at vurdere omfanget af en skade og med til at tilrettelægge både

Foto: Henning Hjorth.

genoptræning og træning, så skaden ikke forværres. En skadet danser kan godt træne andre dele af kroppen i en skadesperiode:

“Det er en konkret afvejning fra sag til sag og en individuel vurdering. Det kommer både an på, hvor hurtigt man restituerer og an på hvor i kroppen, man er skadet. Er man skadet for eksempel i knæet, kan man sagtens arbejde med artikulation af fødder eller grundstyrke, mens man venter på, at knæet restituerer,” siger Karen Bonnesen. Hun opfordrer til, at man, hvis man er skadet, forsøger at omfavne det og se det som en mulighed for at gøre noget andet:

“Hvis man bare er negativ, bliver det hårdt. Derfor foreslår jeg, at man spørger sig selv: Hvad kan jeg gøre, som er godt for mig, mens kroppen kommer sig? Det vigtige er, at man bruger sit skadesforløb til noget positivt eller fornuftigt.”

Selvom der opstår skader under arbejdet som danser, er kroniske skader ifølge Karen Bonnesen meget sjældne:

“Det ser vi stort set aldrig. Men man kan sige, at vi også kun har eliten herinde. I ungdomsårene sker der jo en selektion af danserne, så det kun er de fysisk bedst egnede, der er her.”

Forebyggelse, mental balance og afklaring er vigtig

Der er forskel på de skader, man får som klassisk balletdanser og som moderne danser, fortæller Bonnesen, og det hænger sammen med selve ballettens udtryksform:

“I balletten er der turneringen i hoften og i knæene, altså at man roterer hele benet udad. Det gør man ikke i moderne dans. Det allervigtigste i forhold til skader er at undgå dem. Forebyggelse er alfa og omega. Der skal være en god grundform, og dansere kan godt styrketræne,

uden at musklerne vokser. De skal selvfølgelig også have en god kondition, så de ikke bliver trætte.”

Derudover gælder samme regler for dansere som for alle andre: Spis, drik og sov nok. Især søvn understreger Karen Bonnesen er vigtig. Den har nemlig betydning for restitutionen, både fysisk og psykisk, og er dermed også et skadesforebyggende element. Hvis skaden så alligevel sker, skal man tage det alvorligt, siger hun:

“Hvis man har noget, man slås med, så skal man lade være med at håbe det bedste og danse videre, men få tingene afklaret og få lagt en plan. Det kan godt være, det ikke er så slemt, men ved at håbe det bedste, kan man gøre en skade værre. Og det kan gøre helingsprocessen længere. Hvis problemet har været mere end en uges tid, skal man have det tjekket. Det kan være, det er nemt at fikse. Akutte skader skal man selvfølgelig tage hånd om med det samme.”

Vi underkender danseskader

På spørgsmålet om vi generelt underkender danseskader i forhold til for eksempel sportsskader, hvor vi taler om ‘kamp’, ‘angreb’, ‘forsvar’ – altså ord, der implicit indikerer, at her kan man komme til skade, svarer Karen Bonnesen:

“Ja, det synes jeg, vi gør. Skuespillere og scenekunstnere skal være fysisk forberedte på det, de skal lave på scenen. Ligesom fodboldspilleren gerne vil spille kamp, vil danseren, sangeren og skuespilleren lige så gerne stå på scenen fredag og være klar. Men til forskel fra sportens verden, hvor man måske godt kan fake lidt på banen, så er det lige præcis i ballettens verden svært at fake noget på scenen.”

For selvom professionel dans fysisk er på linje med en sportspræstation, hører det til i æstetikken og kunstens verden – og her bliver alt iagttaget.

Hvis man som branche ønsker at øge sikkerheden, foreslår Karen Bonnesen, at man ved planlægningen af hver forestilling laver en vurdering, hvor man arbejder forebyggende med sikkerheden:

“Hvis du har en forestilling, hvor du ved, at spillerne skal kravle op ad en væg, må man vurdere, om de for eksempel har armkræfterne til det. Så ender man ikke i et prøveforløb, hvor man efter 6 uger er helt smadret, fordi man ikke har været stærk nok til det. Skader – hvis de sker – afhænger af flere ting: Danserens alder, danserens erfaring, repertoiret man deltager i, og om det er voldsomt, det man bliver udsat for.”

Når man, som det ofte sker i moderne dans, kreerer på stedet, skal man være mere forsigtig. Der kan man ikke på forhånd vurdere, men man kan være opmærksom undervejs, slutter Karen Bonnesen:

“Der skal man være mere forsigtig. Laver man noget nyt, bør man kun prøve det et par få gange – ellers bliver man fysisk og psykisk træt. Så er det bedre at gå videre og så genoptage det nye dagen efter. Det er vigtigt at lave en fysisk screening, hvis man har et kompagni – altså se på hvordan er dansernes eller skuespillernes højde og vægt, deres form, er de hypermobile, har de en skadehistorik og så videre. Mange skuespillere skal lave fysisk krævende ting på scenen, hvor det vil være en god ide at se på de her ting inden.”

Fire skarpe spørgsmål til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring

Besvaret af afdelingschef, Birgitte Kamstrup Kragelund

- Er det korrekt, at der skal være tale om varige mén for at man kan få godkendt en skade som en arbejdsskade?

“En arbejdsskade kan godt anerkendes, selvom der ikke er et erstatningsgivende varigt mén – for eksempel kan forbigående gener anerkendes, hvis de har krævet behandling. En Højesteretsdom fra 2013 har dog skærpet praksis for, hvornår en personskade er en arbejdsulykke. Derfor kan skader, der går over af sig selv, normalt ikke anerkendes som arbejdsulykker.”

- Såfremt man får afslag på sin sag, og man vælger at klage over afgørelsen ved for eksempel at indhente yderlige dokumentation for, at skaden er sket, hvor stor sandsynlighed er der så for, at I kommer frem til en anden konklusion end den første? Sker det regelmæssigt, eller er det en sjældenhed?

“Ved enhver klage er vi forpligtet til at vurdere de oplysninger, som er kommet ind sammen med klagen. Hvis man indsender ny dokumentation, skal denne selvfølgelig indgå i vurderingen. Et fåtal af klagerne ender med, at vi træffer en ny afgørelse, efter at der er klaget, men vi gør det, hvis en ny oplysning viser, at vi har truffet den første afgørelse på et forkert eller mangelfuldt grundlag. Hvis vi ikke behandler sagen igen, oversender vi klagen til Ankestyrelsen.”

- Hvad lægger I mest vægt på i forhold til den dokumentation, man indsender? Er det for eksempel afgørende, at man har lægefaglig dokumentation for skaden? Tæller en fysioterapeut, en kiropraktors vurdering også – eller er den sekundær? Skal man medsende billeder – klinisk foto for eksempel?

“Vi indhenter altid en lægeerklæring til vurderingen af, om en hændelse kan anerkendes som en arbejdsulykke. Billeder og kliniske fotos er kun relevante i særlige tilfælde. Hvis vi har brug for billedmateriale, indhenter vi også det.”

- I forhold til det scenekunstneriske område: Sidder der folk hos jer, som har scenekunstnerisk og/eller scenefaglig indsigt, eller er det et nicheområde som så mange andre – altså hvor en skadet scenekunstner derfor må være ekstra grundig for at beskrive sin skade korrekt?

“Vi vurderer skader på samme måde uanset i hvilket fag, man er kommet til skade. Det er altid nødvendigt at have en grundig beskrivelse af, hvordan skaden er sket.”

SKYDEGAL SIKKERHED

Som skuespiller skal man være parat til at træde ind i enhver situation, acceptere medspillernes input, og følge scenen hvor end den bærer dig hen. Man uddannes til at have 'ja-hatten' på. Det kan dog til tider betyde, at man sætter egen sikkerhed over styr for at få scener med vilde stunts i kassen under ringe sikkerhedsforhold. I dag er der stor fokus på sikkerhed, men branchen bruger fortsat rigtige våben i skydescener. Det kan dog snart være fortid. Et dansk firma har nemlig opfundet sikre våben.

Copenhagen Industries forventer at lancere omkring 10 attrapvåben til næste år, men der er i prøvefasen kun få produktioner, som har afprøvet 'Violette'. Her er behind-the-scenes billeder fra optagelserne til Shaky Gonzalez' film 'Nådesløs'. Foto: CPH Industries.

Af Katrin von Linstow

Skydescener giver de fleste i filmbranchen sved på panden. For at få så realistiske optagelser som muligt i kassen bruges ofte rigtige våben, som er bygget om til brug på film. Få sekunders skudsekvenser kræver våbentilladelser, store budgetter og mindst et halvt års forberedelse. Og så er der sikkerheden at tage hensyn til. Før man overhovedet kan begynde at skyde, skal der være blastskærme og sikkerhedszoner, hvilket medfører komplicerede kameravinkler. Men alt dette er snart fortid, for to danske mænd har skabt et filmvåben, som skal gøre det lettere, billigere og mere sikkert at skyde på film.

"Der er ingen, der skal gå på arbejde og risikere livet", lyder det fra Søren Haraldsted og Daniel Karpantschof, der står bag firmaet Copenhagen Industries. De har opfundet et attrapvåben – et legetøjsvåben – der lyder præcis som en ægte maskinpistol, men som er harmløs.

Sikker, mere sikker, mest sikker

Søren Haraldsted, der i mange år har arbejdet som special effects-koordinator i den danske filmbranche, og iværksætteren Daniel Karpantschof har sammen opfundet og udviklet Violette, et legetøjsgevær med indbygget gas og strøm.

"Normalt bruger man rigtige våben og løst, men bestemt ikke ufarligt, krudt. Vores Violette er bare en attrap, et legetøjsgevær, som vi bygger om, så det skyder med propan i stedet for løst krudt," forklarer Daniel.

Copenhagen Industries attrap virker ved hjælp af gasser, som blander sig inde i våbenet og skaber en kontrolleret afbrænding, der ligner og lyder som et rigtigt skud. For at kunne skyde med Violette skal geværet være tilsluttet flasker med oxygen, som man i øjeblikket arbejder på at gøre så små, at de kan sidde i et bæltespænde. Når man laver film i dag, bruger man rigtige våben, og det er både dyrt og farligt. Det kræver store sikkerhedsafstande, men vores attrapvåben kræver kun en sikkerhedsafstand på 20 cm," siger Daniel.

"Det er særligt høreskader, øjenskader og fingerskader, der er konsekvenserne af at bruge rigtige våben på film," supplerer Søren.

Selvom det kun i sjældne tilfælde ender med dødsfald er filmhistorien fyldt med eksempler på både dødsfald og voldsomme ulykker under indspilningerne. En af de mest berygtede skudulykker på et filmset indtraf i 1994, da skuespilleren og martial arts-ikonet Bruce Lees dengang 28-årige søn, Brandon Lee, blev dræbt af skud fra en stuntpistol under optagelserne til filmen 'The Crow'.

Kunstnerisk frihed

Udover det sikkerhedsmæssige aspekt kræver attrappen ikke våbentilladelse.

"Hvis man optager film med våben, skal man som tommelfingerregel ansætte én special effects-tekniker pr. våben. Derudover skal flere på produktionen have våbentilladelse, herunder også skuespilleren. Hvis man også skal optage i udlandet, skal man også have rejsetil-

ladelse, og den skal komme helt oppe fra justitsministeriet. Det kan sagtens tage helt op til et år at få alle de nødvendige tilladelser. Alt det slipper man for med vores attrap," siger Søren Haraldsted.

Og så der lige det med prisen. På en helt almindelig dansk produktion kan det ifølge Copenhagen Industries snildt koste 200.000 kr. i lejeomkostninger, lønninger, sikkerhedsforanstaltninger, tilladelser og papirarbejde. En patron med løst krudt koster ca. 50 kr., mens en flaske med 12.000 skud til attrapvåbnet koster ca. 400 kr. Det er ikke kun en kæmpe besparelse, som giver lidt luft i budgettet, men det kan også give skuespilleren mulighed for at øve sig med våbnet, fyre nogen skud af og se hvordan det føles – noget der er for dyrt at gøre med de rigtige våben.

Selvom de to unge mænd har opfundet et våben, er hverken Daniel eller Søren våbenfanatikere. Faktisk er de heller ikke så optaget af at forklare, hvordan attrapvåbene virker. I stedet er de langt mere interesseret i de kunstneriske muligheder, som de håber deres opfindelse, giver branchen.

"Som special effects-mand bliver man ofte nejsigeren. Hvis instruktøren får en pludselig indskydelse eller ide, er det ofte mig, der må sige: 'Nej, det kan vi ikke,' fordi sikkerheden skal være så omfattende når man bruger rigtige våben. Men når den sikkerhedsafstand kommer helt ned på 20 cm, åbner det op for en masse nye muligheder at optage skydescenerne på," siger Søren.

Jeg skød Søren

Copenhagen Industries våben er sikre nok til at kunne skyde direkte ind i kameraet eller i lukkede rum. Faktisk kan man også bruge dem på teaterscener. Som Scenelivs udsendte var jeg spændt på selv at prøve at affyre et af de sikre våben. Jeg blev udstyret med en lille rygsæk med oxygenflasken og to slanger der forbinder geværet og rygsækken. Geværet blev tændt på en lille 'on-knap' og så var jeg klar til at skyde. Min krop forberedte sig helt naturligt på faren, på rekyl, men uanset hvor jeg skød i rummet – og jeg skød både Søren og min egen hånd – stod alt og alle tilbage uden en eneste skramme.

Og der er noget der tyder på, at Daniel og Søren's opfindelse falder i god jord. Selvom Violette først lanceres til næste år, er der allerede et par produktioner, som har gjort brug af attrapvåbnet. Blandt andet 'Nådesløs' af Shaky Gonzalez og Kasper Rune Larsens 'Hotel Paradis', hvor skuespiller Bodil Jørgensen har indspillet scener med attrapvåbnet.

"Det er så godt med den slags nørderi i vores branche", siger Bodil og fortsætter: "Attrapvåbnet virkede fantastisk. Det var en helt igennem autentisk oplevelse med rekyl og høje lyde, men uden alt det farlige. Det er rart at få taget de ting ud af sådan et våben, for hvorfor overhovedet tage den risiko som der er med et rigtigt våben? Hele kernen i en skuespillers arbejde er jo, at få ting til at ligne og leve – også døde ting. Man behøver jo heller ikke at være morder for at spille én. Spilleglæden tog fuldstændig over i mine scener med våbnet, fordi det farlige element var fjernet," fortæller Bodil Jørgensen.

To ændringer vedtaget på generalforsamlingen

Efter afstemning på generalforsamlingen blev det vedtaget at fjerne det ekstra administrationsbidrag på 3 procentpoint i forbindelse med 20%-tillægget. Siden 2008 har spillefilmsoverenskomsten forpligtet spillefilmsproducenter til at indbetale et tillæg på 20 procent af lønsummen til DSF/Filmex. Af de 20 procent udbetales 17 procent til de medvirkende, mens 3 procent (af de 20 procent) er gået til drift af sekretariatet. Arbejdsgangene har ændret sig markant siden 2008, hvorfor bestyrelsen vurderede, at der ikke længere er grundlag for at overføre de ekstra midler til drift af sekretariatet. Vedtagelsen betyder, at alle midler indbetalt fra spillefilmsproducenter efter 1. januar 2020 iht. spillefilmsoverenskomsten

udbetales til de medvirkende efter fratræk af sædvanlige administrationsomkostninger.

Derudover blev det også vedtaget, at Dansk Skuespillerforbunds bestyrelsesmedlemmer gerne må sidde i en ekstern bestyrelse for en arbejdsplads, der regelmæssigt beskæftiger medlemmer af forbundet, eller i bestyrelsen for en organisation af sådanne arbejdspladser, såfremt denne bestyrelse ikke selv ansætter det kunstneriske personale og/eller forhandler overenskomst med forbundet, og at DSFs bestyrelse giver tilladelse hertil.

Begge forslag blev vedtaget med markant flertal.

Sara Emilie Nielsen & Søren Hauch-Fausbøll

Mikkel Løvenholt Reenberg
& Ditte Ylva Olsen

Johanne Nørregaard-Nielsen & Magnus Bruun

Jakob Svarre Juhl

Henrik Birch

Søren Steen

Fotos: Kasper Witte/Brunojantzen.

I år var det ikke Kulturprisen, der blev uddelt, men i stedet to særpriser. Den ene særpris gik til Dorte Rømer og Lærke Reddersen for deres arbejde med Stopstilheden. Mens den anden særpris gik til Henrik Birch for Klimapåmindelsen, der hver torsdag fra kl. 10.00 står på trappen til Christiansborg, for at huske politikerne på klimaet. Derudover blev der som sædvanlig uddelt filmlegaterne.

Ghita Nørby

Dorte Rømer & Lærke Reddersen

DE NYE

I Aarhus bliver der uddannet både skuespillerne og dramatikere på Den danske Scenekunsts skole. De ser en hel del til hinanden og har en lang række samarbejder gennem uddannelsen. Blandt andet har Aarhus Teater haft to forestillinger, hvor de endnu ikke uddannede dramatikere har skrevet til de endnu ikke uddannede skuespillere under overskriften 'De Nye'. Sceneliv har talt med tre skuespillere og tre dramatikere som har arbejdet tæt sammen om at skrive og spille roller. De er alle færdiguddannede til sommer. De er 'De Nye'.

Tekst og foto Simon Jeppesen

Visioner, hvor mennesker kan se sig selv

"Jeg bliver tit sat i bås og spiller komiske roller, jeg spiller den samme farve. Den her rolle er en ny farve, som jeg ikke før har fået lov til at arbejde i. Anna har set andre sider af mig gennem de øvelser, vi har lavet på skolen.

Branchen har ændret sig, der er færre faste ansættelser. Vi skal i højere grad bruge hinanden og søsætte vores egne projekter. Jeg kan sagtens forestille mig, at vi to i fremtiden, som dramatikere og skuespillere, kan udvikle et stykke sammen uden instruktør."

Mathias Bøgelund 26, skuespiller

"Den rolle jeg skrev til Mathias i 'De Nye' er en lederrolle. Stykket foregår i en ødemark, verden er gået under. Mathias' karakter har evnen til at forføre andre mennesker gennem tale, han kan male visioner, som de andre karakterer vil være del af. Han vil det gode, men ender med at gøre det onde, fordi han ikke evner at lytte. At Mathias og jeg kender hinanden gør, at vi kan bruge hinanden. I fremtidige projekter *ved* jeg, når der er noget, som han er helt perfekt til."

Anna Skov Jensen 32, dramatikere

Vi bød begge ind og fodrede hinanden

"Jeg legede med tanken om 'Sanne'. Mit yndlingsværktøj er: "Hvad nu hvis?" Det er et privilegium at få en figur foræret med en krop og et kropssprog, som vi kunne udvikle sammen. Vi har fået en god relation både fagligt og personligt. Vores samarbejde på skolen bryder med et klassisk hierarki, hvor dramatiker og skuespiller er placeret langt fra hinanden. Det skal der nok blive mere af. Vi kommer til at række ud efter hinanden, tage hinanden med om bord på projekter, søge om penge sammen."

Mathias Raaby Ravn 31, dramatiker

"Mathias skrev en rolle til en karakter, som jeg udviklede på førsteåret: 'Sanne' – en hjemmehjælper med gå-på-mod og ben i næsen. En stolt jyde – som jeg selv er. Vi arbejdede som noget af det første på at åbne karakteren op. Hun kunne mere, end hvad jeg selv havde set. Vi har samarbejdet i tre år og brugt hinandens faglighed til at udvikle vores egen.

*Vil I arbejde sammen igen?
Ja!"*

Josephine Reumert Grau 24, skuespiller

At bruge hinanden til at skabe nye historier

"Vi deler en stor kærlighed til detaljen, til det finurlige, det skøre. At kunne veksle imellem det ene øjeblik at tro, at man er det bedste i verden, for umiddelbart efter at føle sig som den dårligste. Det spænd har vi grinet meget af de seneste tre år.

Den verden vi kommer ud til efter studiet; vi skal skabe vores eget, vi skal vide, hvem vi kan arbejde sammen med. Makkerskabet med Anna har også gjort, at jeg har kunnet undersøge mig selv som skrivende. Vi har haft et godt samarbejde, og vi har fået et meget stærkt venskab. Det skal vi helt sikkert fortsætte i fremtiden."

Magnus Haugaard Pedersen 24, skuespiller

"Den karakter jeg skrev til Magnus er baseret på Balder, lysets gud, og på hans fald. Magnus havde skabt en karakter på førsteåret, som var et forspil til Balder-figuren. Vi har lært at bruge hinanden til at skabe nye fortællinger, og vi har haft tre år, hvor vi har snakket enormt meget om fed kunst. Vi har haft en kontinuerlig samtale, udviklet et fællessprog. Både i arbejdet og bagefter på bar."

Nanna Plechinger Tüchsen 28, dramatiker

MODELTEATRET er stadig relevant

I løbet af året viser DK4 en stribe programmer om dansk modelteater, skabt af Martin Spang Olsen. Han fortæller her om modelteatrets historie, og hvad de kan bruges til i dag.

Tekst og fotos af Martin Spang Olsen

Lad det være sagt straks: Jeg er modelteaternørd. Og som modelteaternørd har man to guder. Den første er naturligvis Dionysos, teaterets gud. Den anden gud er Alfred Jacobsen, den visionære danske litograf og teaterelsker, der fra 1880 og frem skabte verdens flotteste modelteatre, hvilket er et internationalt anerkendt faktum.

Som mange andre af min generation har jeg selv fået modelteaterets almindendannelse i mørket. Som modelteaterudøver skal man nemlig både spille skuespil, tegne, male, skrive manus, lave musik, lyd- og lyseffekter, bevægelige figurer, special effects og så videre. Desuden skal man instruere, organisere, indspille replikker og være ekstremt timet og præcis hele tiden.

Ikke overraskende har mange kendte kulturpersonligheder været forbi modelteateret i deres barndom – herunder Ghita Nørby, Søren Pilmark, Kasper Bech Holten, James Price, Knud Romer, Jan Hertz, Jytte Abildstrøm, Michael Schønwandt, Michael Moritzen, Nicolai Hübbe, Preben Harris og Søren Østergaard. Og mange af dem er endt som teaterledere, fordi modelteateret giver totaloplevelsen af teater.

Modelteatrets skaber

Og hvem var så Alfred Jacobsen? Han er født i 1853, og som kun 26-årig begyndte han i 1880 at udgive bladet 'Souflören', som indeholdt byggevejledninger til modelteater. Figur- og dekorationsark var vedlagt som bilag.

Han kunstgreb bestod i at hyre tidens bedste illustrationer og teatermalere, blandt andre Hjalmar Berth,

Franz Sedivý, Paul Steffensen, Carsten Ravn og med sin indsigt i trykketeknik få dem til at yde deres ypperste i de litografiske tryk. Og kunstnerne må have syntes om opgaven, for ofte fik de kun et par teaterbilletter eller et måltid mad som løn. Alfred Jacobsen efterlod sig en produktion på ikke mindre end ni teatre, 59 forestillinger og 665 forskellige figur- og dekorationsark.

Den varme og detaljerigdom, der findes i de danske modelteaterark, findes ingen andre steder. Men Alfred Jacobsen var stadig for dem, der havde penge til de dyre ark og tid til den krævende proces med at bygge teatrene op fra grunden. Noget mere folkeligt blev det, da bladet 'Familie Journal' gik ind i produktionen. Det var forlægger Carl Aller, der stod bag bladet, og fra 1914-30 udgav han et nyt teater hvert år – lige til at klippe ud og bygge – med tekster, dekorationer og figurer. Med de to ved roret blev modelteater en kæmpe dille, der først klingede af i 1970'erne.

Det er jubilæernes tid nu. Det er nemlig 100 år siden, den første gruppe af modelteater-entusiaster fandt sammen, og det er 75 år siden Dansk Modelteaterforening blev født. Og 2020 er det 140 år siden, Alfred Jacobsen udgav sit første blad. Men der er også andre grunde til, at dansk modelteater kan få en relevans. Nemlig som alternativ til skærmisbrug.

Gennem kampe og alvorlige samtaler kan vi med lidt held godt indskrænke vores børns brug af skærme. Men hvad skal vi sætte i stedet? Den pirring og underholdning, skærmene tilbyder, findes ikke rigtig i den virkelige verden. Men her er modelteater enestående, fordi det som få andre udfoldelser aktiverer alle dele af personligheden.

Samler familien

I 2014 fik vi i vores familie et faldefærdigt modelteater ind i stuen, og i mere end to år var det vores samlingspunkt – næsten som en hund eller et meget krævende blomsterbed. Vores dengang 6- og 11-årige børn fik deres kreative grundtræning på det lille teater og er i dag godt i gang med karrierer inden for sang, skuespil og dubbing.

Der findes selvfølgelig andre veje ud af skærmisbrug (som især vores søn led lidt af), men formentlig ingen så effektive og samlende for familien. Måske kan modelteateret endda inspirere til en mere 'uforarbejdet' livsstil, hvor man selv skaber indholdet, i kærligt fællesskab og fordybelse.

Kernefamilien er under pres, og generationskløften, som ellers næsten var væk, truer igen, for vi er alle på hver sin skærm. Uden familien som samlende faktor i vores samfund, ender vi ensomme og fragmenterede. Og her kan modelteater måske i bogstavelig forstand spille en rolle. Det er i al fald min erfaring.

Mulighed for afdigitalisering

Det forunderlige ved modelteater er, at det involverer så mange sider af hjernen på en gang. Man skal spille skue-

spil, tegne, male, lave musik, lyd- og lyseffekter, bevægelige figurer, special effects og meget mere. Desuden skal man instruere, organisere, planlægge og være ekstremt timet og præcis hele tiden.

Selvom vores børn af og til var ved at stå af i processen, gjorde arbejdet med det lille teater dem så 'scenevant', at de hurtigt fik roller på diverse store teatre, og ved siden af lægger de stemmer til film (såkaldt dubbing). De er ikke blevet afdigitaliseret – det var heller ikke meningen – men skærmene har fået deres relevante plads og er ikke længere førstevalg, når det gælder livskvalitet og underholdning.

Projektet var ret krævende, og i retrospektiv er der nok lettere veje ud af skærmisbruget. Men vi har en generation af børn, der ikke lader sig spise af med at klatre i træer og læse Asterix. Især hvis de har en kreativ åre, må vi som forældre kunne stille samme piring og totaloplevelse til rådighed som skærmene kan.

Martin Spang Olsen er formand for Dansk Modelteaterforening og medlem af Dansk Skuespillerforbund.

Mindeord

Forhenværende skuespiller og instruktør Jesper Worm Larsen skriver mindeord om skuespiller og instruktør Steffen Rode, Nr. Lyndelse.

Skuespiller og instruktør Steffen Rode er død 69 år gammel efter længere tids sygdom. Første gang jeg mødte Steffen, var på teatret 'Banden' i Odense. Forestillingen, som jeg instruerede, blev i høj grad improviseret frem. Steffens fantasi, vid og humor kom her til udfoldelse på de mest overraskende måder der gav kvalitet til stykket. Vores samarbejde her var begyndelsen til et nært og varigt venskab.

Steffen var lige fra sin skoletid tiltrukket af teatret. Efter studentereksamen på Sorø Akademi uddannede han sig derfor til skuespiller og instruktør. Siden har hans professionelle liv været viet til scenekunsten. Han har som skuespiller og instruktør været tilknyttet en række af teatre. Højdepunktet var hans engagement på 'Banden' i Odense i årene fra 1985 til 93. Repertoiret her strakte sig fra store lokale egnsspil over klassikere som Strindbergs 'Frøken Julie' til moderne og visionære stykker som Heiner Müllers 'Dødsflåden'.

På 'Banden' mødte han skuespilleren Jytte Kvinesdal, som han blev gift og dannede par med til sin død. Sammen fik de den nu voksne datter Irmelin.

På scenen har parret ofte spillet overfor hinanden i kabaretter og revyer med humor og satire som omdrejningspunkt, men også i alvorlige stykker som 'Kærestebeve', der blev så stor en succes at det kom på turne til Australien.

Filmroller blev det kun til i begrænset omfang, men han spillede en overbevisende professor Sandrup i 'Lykke-Per'. Den blev hans sidste.

I en årrække arbejdede Steffen som teaterpædagog på Viby Efterskole. Her producerede han hvert år en musical med eleverne. Gennem Steffens kærlige og kompetente undervisning lærte de unge at varetage alle funktioner på og bag scenen. Det gav både de unge forståelse for teaterkunst og bidrog til deres personlige udvikling.

Steffen havde et skarpt intellekt og en mangfoldighed af kreative og musiske evner. Han skrev tekster, var pianist og komponist. Steffen stræbte højt med alt hvad han kastede sig ud i, men altid med en legende, humoristisk tilgang og med et hjerteligt glimt i øjet. Nu er Steffen død. Men det han har skabt, og den kærlighed og inspiration han har videregivet, vil leve længe endnu. For hans venner og for familien i særdeleshed efterlader han et stort tomrum.

Jesper

TEATERSKATTEN OPPE UNDER LOFTET

Oppe under loftet på Skagen Kunstmuseum står en stribe af billedhuggeren Axel Lochers små gipsskulpturer af store danske skuespillere fra første del af 1900-tallet. Der reklameres ikke stort med dem, men de er en omvej værd for teaterinteresserede.

Af Jacob Wendt Jensen

Jeg faldt over den lille fortættede og stemningsfyldte udstilling ved et tilfælde under et besøg på museet. For den gemmer sig på øverste etage, helt oppe under det skrå tag i den gamle hovedbygning, i det der i dag hedder Skagens Kunstmuseer. Egentlig var gipsskulpturerne en del af en større udstilling af Axel Lochers værker, der kørte på museet indtil april 2018.

Siden er de fleste skulpturer sat i depot, og der reklameres ikke mere for udstillingen. Men en af museets kustoder fortæller, at den lille 'greatest hits-samling' kommer til at stå på museet et år eller to endnu. På den baggrund er der alle mulige gode grunde til at lægge vejen forbi, hvis man alligevel skulle befinde sig i den nordlige del af Jylland. Måske endda tage rejsen derop, hvis man er teaterhistorisk interesseret.

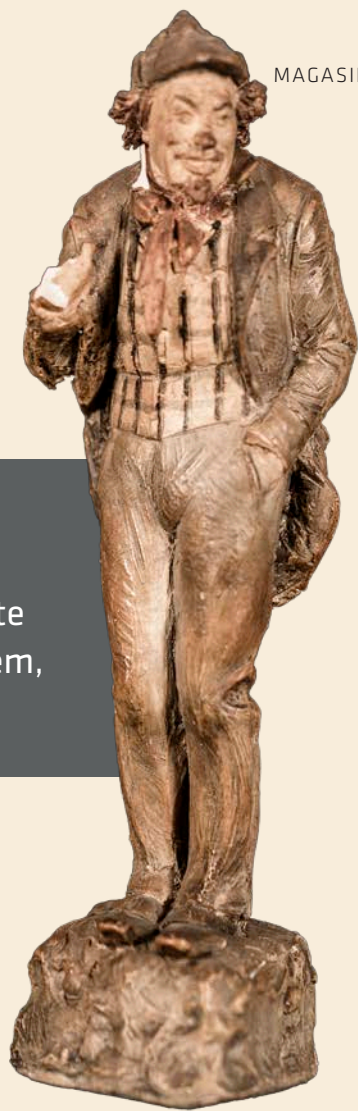
Umiddelbare og grundige værker

Hvem var så Axel Locher, der levede i årene fra 1879 til 1941? Måske virker efternavnet Locher bekendt, og Axel Locher var da også søn af marinemaleren Carl Locher. Allerede som barn stiftede han bekendtskab med mange af de scenekunstnere, som han senere kom til at portrættere med sine statuetter. Blandt andre Olaf Poulsen.

Axel Locher blev billedhuggerlev i 1891. Han debuterede hurtigt på Charlottenborg og kom siden til at arbejde for Bing & Grøndahl. Gennem karrieren som kunstner udstillede han 16 gange på Charlottenborg men også i Paris, Berlin, Rom, Brighton, Brooklyn og New York.

Akkurat som et godt stillfoto fra teaterverdenen kan Axel Lochers skulpturer fange en skuespiller, netop som vedkommende afleverer sin replik eller bevæger kroppen hen i en sigende positur. Det umiddelbare i værkerne suppleres samtidig af et indtryk af, at der er foretaget nøje forstudier. Statuetterne er mellem 24 og 35 cm høje, og man mener, at Axel Locher fik øjnene op for den specielle kunstart i Paris lige efter århundredskiftet.

Blandt de portrætterede skuespillere er blandt andre Olaf Poulsen (en berømt Jeppe på bjerget i sin tid), Holger Gabrielsen, Karl Mantzius, Sigrid Neiiendam og Johannes Poulsen for ikke at nævne Poul Reumert og Bodil Ipsen.

Poul Reumert i gips, som Daniel Hejre i 'De Unges Forbund'.
Foto: Skagen Kunstmuseer.

Begyndte med en gave

Tilbage i 1917 skrev forfatter Henning Brøchner følgende om Axel Lochers kunst:

"Når festforestillinger, festalbums og andre mere eller mindre hektiske fænomener for længst er uddøde af folks erindringer, vil Axel Lochers figurer holde sig levende – som en cadeau, der i lige grad kommer den forevige skuespiller og os andre til gode."

Det var dog lige før, at gipsskulpturerne aldrig nåede frem til nutidens publikum. Før de første 18 figurer kom til Skagen i 1958 som en gave fra Axel Lochers enke, Jo Hahn Locher, i anledning af museets 50-års jubilæum, havde de stået i et mørkt skab i Sverige i 20 år.

Siden samlede museet langt flere figurer, der nu omsider kan ses. Også selv om de står oppe under loftet.

Bodil Ipsen som Elisabeth i 'Maria Stuart'. Foto: Skagen Kunstmuseer.

Her ses Bodil Ipsen som Elisabeth i gips. Foto: Skagen Kunstmuseer.

VIL DU SKRIVE **DRAMATIK** FOR BØRN OG UNGE?

Dramatiker Væksthus optager dramatiker-spirer til sæson 2019/20, med mulighed for forlængelse til sæson 2020/21. Læs mere om forløbet, ansøgningskriterier og opgavebesvarelser mv. på www.dvhus.dk

ANSØGNINGSFRIST 15. JUNI 2019

Som et led i optagelsen på Dramatiker Væksthus, skal du indsende 3 opgavebesvarelser, som en jury vurderer anonymiseret. Den ene af de tre opgaver lyder sådan:

DIALOG: Mandag morgen

MÅLGRUPPE: 12 år og opefter

Det er mandag morgen, og Max skal skynde sig i skole. Men først må han hanke op i sin far, der ligger på sofaen med seriøse tømmermænd. Det er mere reglen end undtagelsen, men denne gang er faren kommet til skade i sin brandert.

*Skriv en scene mellem Max og hans far denne mandag morgen. Suppler evt. med en tredje person (barn eller voksen).
Max 2 A4 sider.*

Se de 2 andre
opgaver på
dvhus.dk

dv
DRAMATIKER VÆKSTHUS

Verdens bedste opera og teater i sofaen

Af Andreas Ebbesen Jensen

STREAMING AF OPERA

OperaVision

OperaVision (tidligere The Opera Platform) er en slags Netflix for operaelskere. Streaming-plattformen repræsenterer 29 operakompagnier fordelt på 17 forskellige lande fra hele Europa og er støttet med midler fra EU. Repertoiret spænder vidt og tæller alt fra klassikere som Puccinis 'La Boheme' og Mozarts 'Figaros bryllup' til mere moderne stykker. Indholdet bliver streamet live på siden og ligger efterfølgende på hjemmesiden i seks måneder. Operaerne kan også ses gratis på Opera Visions youtube-kanal, OperaVision, som i skrivende stund har over 18.000 abonnenter.

Sign me up: www.operavision.eu

Pris: Gratis

The Met On Demand

New Yorks Metropolitan Opera House er et af de mest berømte operahuse i verden, og der er rift om de dyre billetter til operaforestillingerne. Med streamingtjenesten Met On Demand er det nu muligt at opleve nogle af verdens største arier fra New Yorks mest berømte scene direkte i dagligstuen. Mere end 650 forestillinger ligger

Har du nogensinde set 'La Boheme', 'Macbeth' eller 'Hamlet' i dit nattøj med en stor skål popcorn? Nu får du chancen. En lang række streaming-tjenester gør det nemlig nu muligt at se nogle af verdens bedste operaer, musicals og teaterforestillinger.

allerede til streaming og flere kommer til hver måned. Operaerne kan nydes på alle digitale platforme som tv, iPad og smartphone.

Sign me up: www.metopera.org/season/on-demand/

Pris: 4,99\$ for leje af enkelt forestillinger. For 14,99\$ om måneden eller 149,99\$ om året får du adgang til samtlige forestillinger fra The Met.

Wiener Staatsoper – Live Streaming

Wiener Staatsoper har eksisteret siden 1869 og er et af de vigtigste operahuse i verden og har huset nogle af det 20. århundredes mest prominente dirigenter som Herbert von Karajan og Gustav Mahler. I 2014 trådte det ældgamle operahus for alvor ind i den nye, digitale tidsalder, da de åbnede op for HD-streaming af deres opera- og balletforestillinger. Du behøver altså ikke længere tage til Wien for at få sød musik i ørerne af Wiener Philharmonikerne.

Sign me up: www.staatsoperlive.com/en/info/#tab_0

Pris: 14€ for en enkelt forestilling, 16,90€ for en hel måneds adgang og 159€ for et helt år.

STREAMING AF TEATER

Broadway HD

Det kan være svært at sidde stille og holde munden lukket, når musikken spiller op til sang og dans på Broadway i New York og West End i London. Men nu behøver du ikke længere frygte sure blikke fra sidemanden, når du bryder ud i sang eller rokker i takt til melodier fra musicals. Med streamingtjenesten Broadway HD får du adgang til hundredvis af musicals fra Londons West End og New Yorks Broadway direkte fra tv-stuen. Streamingtjenesten blev lanceret i 2015 og giver adgang til over 200 musicals fra bl.a. Roundabout Theatre Company, The Public Theater, Manhattan Theatre Club og Lincoln Center for the Performing Arts.

Sign me up: www.broadwayhd.com/index.php

Pris: 8,99\$ for en måneds ubegrænset adgang, 99,99\$ for ubegrænset adgang et helt år.

Digital Theater

Digital Theater er det seneste skud på stammen over digitale platforme, der ønsker at bringe scenekunsten ud til et bredere publikum. Den britiske streamingtjeneste blev lanceret i efteråret 2018 og giver ubegrænset adgang til forestillinger opført primært i Storbritannien. Det er dog også muligt at gå på opdagelse i udenlandske stykker (med undertekster) fra blandt andet Parco Theater i Tokyo og Theatre Art Studio i Moskva.

Sign me up: www.digitaltheatre.com/consumer

Pris: 9,99£ for en måneds ubegrænset adgang, 7,99£ for leje af enkelt produktioner.

DSF STUDIO

DSF Studio nye kurser og efteruddannelse efter sommerferien:

Efter sommerferien er vi igen klar med et inspirerende udbud af kurser med dygtige undervisere. Som sædvanlig kan du komme til undervisning en eller flere gange om ugen i Åben Studio, og derudover er der en masse gode kurser.

Kurser i efteråret:

Indlæsningskursus

med Dan Schlosser, 2.-6. september

Selftape og filmskuespil

med Thomas Chaaehing, 18.-20. september

Åben teateraudition

for nyuddannede skuespillere årgang 2019, 19. september i Aarhus

On-Camera Scene Study

med Séamus McNally, 23.-27. september

Castingworkshop

med Anja Philip, 30. september-4. oktober

Workshop for dansere

med Alma Söderberg, 23.-25. oktober

Metodeworkshop

med Kamilla Wargo, 4.-7. november og 11.-14. november
(obs. 2 separate workshops)

Dubbing- og sangkursus m.m.

Masterclass i filmskuespil og casting

med Thure Lindhart og Rie Hedegaard, 28. oktober-1. november

Med udgangspunkt i henholdsvis skuespillerens og casting diretores arbejde vil Thure og Rie på denne masterclass se på vaner og mønstre i skuespillerens arbejde, når det gælder castings, selftapes og i det hele taget afvikling af en scene, med kort forberedelsestid.

Åben Studio:

fri træning for 200 kr. pr. halvår:

Improvisation

med Ole Boisen,

tirsdays fra 3. september

Improvisation er et værktøj, som vil gøre dig bedre til i enhver tænkelig castingsituation ikke at gå i baglås, men byde fra det bedste sted i dig. Du bliver trænet i at holde skarpt fokus, høj intensitet, autentisk nærvær og spileglæde. Øvelser og træning er inspireret af Keith Johnstone. Det handler om at opdage, udforske, sætte hjernen på standby og bypasse kontrollen og fortælle noget sammen.

Ole Boisen underviser i improvisation på teaterskoler, filmskoler og dedikerede højskoler og har mange års erfaring som improvisationsspiller på teatret og i tv-programmer.

Filmskuespil

med Frederikke Aspöck,

onsdays fra 4. september

Frederikke vil sammen med deltagerne undersøge og udforske spændingsfeltet mellem komik og drama – et tema, som er karakteristisk og gennemgående for hendes arbejde med film og udvikling af karakterer og historie. Frederikke er filminstruktør og har instrueret en række kortfilm, og er aktuell med sin tredje spillefilm 'De Uskyldige'. Deltagerne kommer til at arbejde med scener fra gang til gang med en uge til forberedelse.

Frederikke har en mastergrad i filminstruktion fra New York University Tisch School of the Arts og en bachelorgrad i teaterscenografi fra Wimbledon School of Art.

Læs mere om kommende kurser, Åben Studio, frister og tilmeld dig på hjemmesiden under DSF Studio.

DEBAT

Cool cash og scenekunst

Dagens kunstneriske leder er oftest en mand. Han er hvid og han afgør hvilke historier, der fortælles fra scenen. Han vælger ud fra sit eget kunstneriske blik og udpeger iscenesætteren, hvilken scene stykket opføres på, hvornår det opføres og hvem der spiller.

Af Dorte Madsen, Sceneinstruktør og dramatiker

Statistik & Beretning har undersøgt fordelingen af dansk kulturstøtte 2016-17 med fokus på faste sceners kunstneriske chefer, deres køn og etniske tilhørsforhold. Vi har videre perspektiveret undersøgelsens statistikker med enkeltproduktionsstøtten i Projektstøtteudvalget for scenekunst (PUS).

Statistikkerne viser en diskriminering af scenekunstens kvinder og scenekunstnere med anden etnisk diversitet. Undersøgelsens konkluderer derfor, at en omfordeling af statens tilskud og en aktiv og handlekraftig ligestillingspolitik er stærkt påkrævet.

I samme periode har bevægelsen #metoo peget på et miljø, hvor danske teaterchefer ikke har evnet at beskytte ansatte mod seksualiseret chikane og voldtægt. Især ikke kvinder.

Når det kommer til *cool cash* og retten til at bestemme over egen krop, knyttes scenekunstens kvinder således til sexistiske kønsnormer og forældede konventioner.

Dette kan være årsagen til at kvinderne søger mod det enkeltproducerende felt. Statistikkerne manifesterer nemlig, at kvinder har en markant større chance for at kunne udvikle og realisere deres kunstneriske visioner og talent med støtte fra PUS.

PUS har over en periode fra 2012-2017 næsten realiseret den danske ligestillingslov med en kønsfordeling blandt kunstneriske chefer i 2017 på M 53 procent og K 46 procent – iblandt disse også repræsentationer af etnisk diversitet (1 procent).

PUS deler kun ca. 3 procent af den samlede danske kulturstøtte til scenekunst ud, men formår altså at positionerer sig som førende på ligestillingsfeltet. Med Ditte Marie Berg i spidsen har PUS 2012-16 uden tvivl skrevet dansk scenekunsthistorie.

Og ligestilling er vigtigt, hvis dansk scenekunst fortsat vil argumentere for kunstnerisk frihed og kvalitet. Kan man tale om kunstnerisk frihed, når kun en lille snæver gruppe af hvide mænd har tilgang til at praktisere den? Eller, kan man kalde kunstnerisk kvalitet for kvalitet, når den brede talentmasse ikke er sat i spil?

Ikke desto mindre står der i kulturministerens partipolitiske program (LA) at 'alle offentlige støtteordninger, der spreder et bestemt sæt af kønspolitiske synspunkter, skal fjernes'.

Kulturministeren opererer derfor muligvis i skyggen af en *anti-gender* politik, der i statistikernes verden 'klistrer' sig til de faktuelle lovbrud, som tallene peger på.

Og, genererer skævvridningen i scenekunstfeltet ikke lige netop et kønspolitisk synspunkt? Når mænd får mest?

Om Statistik & Beretning se mere under: www.fremtidensteater.dk

Cash: Teatre med faste Scener 2016-17	Kunstneriske ledere: mænd Tilskud	Kunstneriske ledere: kvinder Tilskud
Det Kgl. Teater	569.238.000	0
Landsdelsscenerne	115.082.000	75.187.000
Turnéteatre	64.691.086	14.411.226
Det Københavnske Teaterarbejde	45.595.200	32.299.200
Aveny-T	6.500.000	0
Små Storby Teatre	67.948.164	15.785.000
Egnsteatre	141.741.392	44.195.069
I alt tilskud mænd	1.010.795.842	
I alt tilskud kvinder		181.877.495
I alt tilskud i procenter	85%	15%

* Iflg. Danmarks Statistik: anden etnisk diversitet end den vesterlandske
** Projektstøtteudvalget for scenekunst/Statens Kunstfond

PUS: enkeltprojektstøtte o.a. 2017	Kunstneriske ledere: mænd Tilskud	Kunstneriske ledere: kvinder Tilskud	Kunstneriske ledere: anden etnisk diversitet* Tilskud
internationale aktiviteter	1.715.000	1.460.000	33.000
festivaler m/internationalt indhold	1.580.000	2.242.000	0
Residensophold	20.000	67.000	0
kvalitetsudvikling på egnsteatre	382.734	270.046	0
scenekunst for børn, unge og gamle	29.959.000	25.950.000	800.00
pludselig opstået international aktivitet	358.789	166.211	0
arbejdslegater for skabende kunstnere	1.810.000	1.470.000	0
Underskudsgaranti	1.115.618	432.744	0
præsentationer af forestillinger Kbh./ Frb.	1.050.000	1.186.000	0
			71.348.142
I alt tilskud M	37.991.141		
I alt tilskud K		33.244.001	113.000
I alt tilskud M+K	53%	46%	1%

* Iflg. Danmarks Statistik kategoriseret som: anden etnisk diversitet end den vesterlandske. Denne kategori udgjorde i 2017 ca. 10% af den danske befolkning
** M og K-modtagere optræder i flere puljer, hvorfor antal M og K er optalt i statistikkerne for de enkelte puljer

Vi stod sammen!

Foto: Henning Hjorth.

Kære venner, kammerater og kolleger

For et år siden stod jeg her og overtog stafetten. Sammen med bestyrelsen overtog jeg ansvaret for at kæmpe for jer og jeres ret til rimelige løn- og arbejdsforhold og ret til at være i verden på en ordentlig og værdig måde. Vi skal nemlig alle kunne være stolte over at være en del af denne her vidunderlige branche.

Udfordringerne har stået i kø. De fleste af os har uden tvivl set afslutningen på 'Game of Thrones', og som formand har jeg ind imellem følt det som om, at jeg stod over for 'The Night King' og i et umuligt slag mod de døde.

Faktisk vågner jeg tit klokken halv seks om morgenen og tænker: Hvad fanden har jeg gang i? Jeg har efterhånden fundet ud af, at vi er en hel klub af husmødre fordelt rundt i branchen, der ligger vågne ved halv seks-tiden og tænker over, hvad fanden vi har gang i.

Som kunstnere ligger det nok i vores DNA at tvivle. På om vi får det næste job, om vi kan huske replikkerne, om stemmen holder, om skaden springer op. For os på Tagensvej gælder tvivlen om, det er de rigtige aftaler, vi laver. Om det er de rigtige kampe, vi tager. Om det er de rigtige mennesker, vi allierer os med. Om pengene nu lander det rette sted, når der er Filmex-udbetaling.

Verden er fuld af tvivl; men der er én ting jeg ikke er i tvivl om: At vores fagforening er vigtig, og at I som medlemmer er det vigtigste. I er Dansk Skuespillerforbund.

Derfor har vi også brug for et forbund, som I kan se jer selv i. Et forbund, som I kan være solidariske med, og som er solidarisk med jer.

Noget af det første jeg oplevede som formand, var, da vi aktiverede de eksklusive mandater i forhold til producenterne og streamingtjenesterne. Der sad vi klar ved telefonerne her i Førerbunkeren fra klokken otte om morgenen og ventede på, at folk ville ringe ind. Vi forventede, at I ville være bekymrede, forvirrede og måske vrede, men i stedet for bekymringer væltede det ind med støttemails, positive tilkendegivelser og en helt enorm solidaritet.

VI STOD SAMMEN! Og producenterne og streamingtjenesterne tog os alvorligt. Det er det, der gør, at Dansk Skuespillerforbund bliver regnet for et af de stærkeste forbund i verden.

Men for at forblive et stærkt forbund, skal vi også være dynamiske og udvikle os. Vi skal ikke kun værne om det, vi har. Vi må følge med tiden og udviklingen, men vi skal gøre det proaktivt.

Vi kan og skal være med til at bestemme, hvordan verden skal se ud og ikke spille tiden med at sørge over, hvor hård verden behandler os. For hvem fanden gider høre på Dansk Offerforbund – eller være medlem af det?

Nej, vi er Dansk Skuespillerforbund. Vi er kunstnere, og verden har brug for os. Vi vil have en fair betaling for vores arbejde. Uanset om vi udfører det i Rødovre Centrum eller på Netflix. Vores rettigheder er helt centrale for mange medlemmers økonomi, men ophavsretten er under et enormt pres bl.a. på grund af nye platforme. Det vil vi også have stort fokus på, det kommende år. Ligesom vi heller ikke er færdige med at adressere emner som ligestilling og MeToo – faktisk er vi kun lige begyndt.

Vi smøger ærmerne op og tager hul på diskussionen om, hvad vi gør ved den ulige repræsentation – både når det gælder køn og alder men også etniske tilhørsforhold. Og så skal vi lærer politikerne, hvad atypisk arbejde er. Det er som om politikerne tror, at vi stadig lever i et gammeldags industrisamfund, hvor alle har en arbejdsgiver, en julefrokost og en kopimaskine til at lave kopier af sin røv på til julefrokosten.

Vores styrke er baseret på jeres opbakning. Det er jeres fortjeneste, at vi kan kigge DR's ledelse i øjnene og sige, at hvis de ikke lytter til os, bliver der sort skærm. For det er ikke bare et par jurister og en formand her fra forbundet, de skal overbevise. Det er 2.200 medlemmer, der står sammen.

Den solidaritet er jeg og alle i sekretariatet simpelthen så stolte og taknemmelige over. Vi får nemlig kun noget gennemført gennem styrke og gode argumenter – ingen giver os noget, fordi de synes, at det er synd for os. Vi er jo ikke hverken udsatte børn eller truede dyrearter.

Uddrag af mundtlig beretning på generalforsamlingen 26. maj

Benjamin Boe Rasmussen,
Formand for Dansk Skuespillerforbund

TEATER **V**

DRAMATISK DEBUT 2020

**KA' DU SKRIVE?
ER DU TIL DRAMATIK?
VIL DU VINDE 100.000 kr?
- SÅ HAR DU TRAVLT 😊**

DEADLINE

for indsendelse af manuskripter

MAN 2. SEP 2019

STORE FINALEDAG

Sæt kryds i kalenderen!

SØN 12. JAN 2020

LÆS MERE PÅ
TEATER-V.DK